

Зміст

Це

Дедал	4
Григір	49
Ніжки	73
Робити!	90
На пакеті	116
Магор	133

Мент

Оптична ілюзія	154
Пакистанка	167
Зимова практика	197
Закон Мерфі	224
Орденосець	252
Спокута. Теревені про свавільного міліціанта Бойка	269

Це

Події та імена – вигадані

Дедал

Виконроб Батукан повільно блукав недобудованим поверхом і цмулив люльку. Електрики в цей час збирали гарячий від роботи пневмоінструмент.

Протяг наскрізь продував пусті віконні отвори. Батукан затулив один із них собою, ставши перепорою, – вітер затріпав його робу та чорне волосся, що вибилося з-під шолома, обвівав смагляве чоло. Виконроб прикрив люльку, позбавляючи її глянцевої поверхні вогнів надвечір'я. Сині пасма тютюнового диму просікали бороду й, підхоплені протягом, плили за спину, розчиняючись в усюдисущому смогу.

Батукан почувався зле. Хай спека, але він надто вже сильно пітнів, а ще – тіло ломило, паморочилося в голові. «Певно, знову якийсь вірус», – думав він. Після роботи треба обов'язково сходити до аптеки та влаштувати собі відпочинок.

Зморені робітники закінчили з інструментом і почували сходінками донизу. Батукан витрусив із люльки золу, дістав модуль і набрав дружину.

Гудок, два, три... Жінка не відповідала.

Батукан занепокоївся – може, до цього й велося: поганий настрій та нав'язна хворобою тривожність насправді були передчуттями? Що, як із Кюмсаль трапилося щось погане? Або ж хай із нею – все гаразд, але саме сьогодні справдяться Батуканові підозри про зраду...

Він приготувався до напруженої розмови. З вороху думок у його голові раптом вибилася одна, зовсім недоречна: *«Зараз тебе покличуть, Ікаре!»*.

Розвернувшись до віконного отвору, він закликав.

– Ікаре! – почувся знизу.

– Я – не Ікар, – несамохіть відповів. – Я лише простий обманутий чоловік.

Діалог відбувався несвідомо, бо свідомість була прикутою до жаского видива. Висота вперше в його житті – житті професійного будівельника була такою лячною. Голова йшла обертом, п'яти звело від нервового спазму. Модуль випав на бетонну підлогу, знизу почувся голос жінки: *«Алло!»*. У проєкції вона бачила нерухомі чоловікові ноги.

– Батукане, агов!

– Ікаре, я – твій Дедал. І приготував для тебе політ. Твої крила – готові.

Об'єкти знизу: будинки, дороги, узбіччя, автомобілі, туалетні кабінки та трейлери для робочих – усе пройняте смогом, крізь який ледь пробивалося світло вікон і ліхтарів. Усе це крутилося, множилося і зливалося в шайтанові фрактали. Від думок про політ волосся стало дибки, у ногах – похолоділо. Але чоловік не відходив, а натомість підійшов ближче й висунув назовні торс.

У голові безладно блукали думки, але він їх не розбирав: *«Ти чому не взяла слухавку?»*, *«Покажи! Негайно покажи, у чому ти зараз!»*, *«Ікаре, хлопче!»*, *«Ти знову*

мене обманюєш. Ти таки спиш із тим клерком. Суко, ти зламала моє життя!», *«Приготуйся літати!»*.

Розмите видиво знизу раптом стабілізувалося й принишло ніби в передчутті нещастя. Близькість смерті Батукан відчував фізично, серед агресивних думок про зраду дружини виринула ще одна, несподівана: *«Ось саме зараз ти й полетиш!»*.

Кюмсаль на голограмі була розпашілою, в халаті та з рушником на голові. Її вуста були червонішими, ніж зазвичай, і якби їх побачив Батукан, то, далєбі, подумав би, що то – від тертя об чуже тіло.

Проте він її не бачив, а вона гадала, що модуль випадково випав із чоловікової кишені, коли той прогнувся у вікно, ладнаючись із якимись своїми будівельними справами.

– Бату, ти мене чуєш? Любий, ти зронив модуль. Я тут, аго-о-ов!

– Ось саме зараз ти й полетиш! – знову почувся чужий голос.

Виконроб хотів роззирнутися, але чомусь іще більше – продовжувати милуватися залякклою мозаїкою на землі.

Рух на стіні все ж відірвав його погляд. Бліда потвора, схожа на гігантську комаху, прилипла до будинку, зачаївшись буквально на метр нижче. Тож Батукан міг запросто її розгледіти. Несила зрушити з місця: він стояв, наче зачарований, та бачив усе.

Прозорі трубчасті лапи, вкриті білим мохом, напружено тремтіли перед випадом. Спина була схожа на голе розіп'яте людське тіло: плечі, попереk, сідниці. А ще – пара перетинчастих прозорих крил. На виконроба позирав голомозий, обтягнутий білою шкірою череп, помережаний низкою лискучих очей, але замість носа та щелеп звисав огидний хоботок із довгими рідкими волосинами чи вусами.

«Занадто близько, щоб утікати!» – подумав Батукан.

«*Ти не зможеш відмовити собі в польоті!*» – відповіла нібито та ж сама потвора, але голос звучав не в повітрі, а в чоловічій голові.

Істота видала хрипкий звук, подібний до того, із яким боксер викидає хук, і міцна лапа вхопила Батукана за комір. Перед тим, як його рвучко потягнули назовні, виконроб устиг побачити, як хоботок огидно здригнувся й виплюнув купку жовтого слизу.

Кюмсаль почула пронизливий крик чоловіка й запанікувала. Збагнути причину не встигла, бо лише побачила, як її Бату раптом рвонув за стіну, а ноги відстали від тверді. Крик одразу став удвічі тихішим й усе затихав-затихав-затихав...

Чоловікові легені переповнилися повітрям. Здавалося, вони зараз вибухнуть і розірвуть груди зсередини. Судоми у п'ятах та ступнях стали значно сильнішими, м'язи в паху активно скорочувалися. Він несамохіть обмочився. Тіло почало обертатися, свист повітря у вухах ставав дедалі агресивнішим, кожен оберт наповнював його новими нотами: гух, гу-ух-х-х, гу-у-у-у-ух-х-х...

В останні секунди життя Батукан понад усе жадав, щоб жах очікування якомога швидше скінчився. Тож кортіло розплющити очі й поглянути, скільки лишилося до землі. Втім, зробити цього він не міг: адже набагато більше боявся знову побачити застиглу на стіні потвору.

Батукан зробив ще один-два оберти – й земля зустріла його потужним ударом кулака, завбільшки на всю спину. Він не почув глухого звуку падіння, цокання шолома об асфальт, хрусту кісток, чвакання своїх органів. Але добре відчув біль, який спалахнув і тут же затихнув під монотонне пицання у вухах, подібне до дзижчання комашиних крил.

Головний фахівець Пилип Сагайдак, гучно ковтаючи, запив пігулки, розім'яв плечі й відійшов від комп'ютера. Його безпосередній керівник Орест Плескач, котрий сидів поруч, ехидно запитав:

«Усе ще п'єш цю хімічну гидоту? Припиняй, бо вже он шия – як стеблина, а нога – як соломину. Пий краще вітаміни й енергетики, ліпше харчуйся, бо ще звалишся нам тут серед підлоги. Чи гадаєш, якщо не питимеш пігулок, то знову посилатимеш нас під три чорти?».

– Смішно, Оресте Миколайовичу. Можна подумати, багато я там напосилав вас.

– Ну, не мене, слава Богу, але колегам твоїм минулого разу добряче дісталось.

– Смішно не тільки через це. Ви говорите про хімію, коли на вулиці ось це все.

– Що кажеш? – у кабінеті надто гучно шумів старий розхитаний очищувач повітря. – Прикрути.

Пилип вимкнув і очищувач, і кондиціонер. Коли остання лопать затихла, а з нею перестало здригатися пасмо на густій шевелюрі Плескача, Пилип мовив:

«Кажу, п'ю зараз тільки для покращення кровообігу мозку, антидепресанти закинув ще місяць тому. Я з ними – наче зомбі: погано думаю, хочу спати».

– Та ні, ти казав про те, що на вулиці щось там відбувається.

– На вулиці... А що на вулиці? Дурня одна там коїться – та й годі.

Пилип позирнув у вікно. Кволі поодинокі промені пробивалися крізь смог із великої жовтої плями на небі, де мало бути сонце. Він рефлекторно приклав до чола руку та поглянув на кисть.

У дитинстві, мріючи про порятунок світу та маючи на тій кисті старомодний механічний годинник, Пилип

уявляв, як розгорне густий дим і звільнить місце для небесного світила. Тоді він тер пальцями краї свого магічного циферблата, ніби наводячи різкість, і йому ввижалося, що туман – відступає, а сонце – вдячно світить. Світить та пестить теплими променями: спочатку лиш його, потім – його рідний Київ, а пізніше – весь світ. Пилип стрепенувся, а спогади – вивітрилися.

Через дорогу голі по поясу поляки із чехами поралися на, здавалося, вічному будівництві Палацу Захисника. Навички слідчого зі злочинів економічного спрямування нагадували про себе: Пилипу кортіло перевірити це будівництво. Закордонні фірми-переможниці тендеру, завищення вартості робіт і матеріалів, невідповідність придбаного технічним вимогам проведеної закупівлі або договору, прийняття та оплата не до кінця виконаних робіт, інші причини відставання від графіку, а з ними – і обов'язкові розтрата, зловживання, хабарі...

Плескач утомився чекати й перепинив плин Пилипових думок:

«Отож, як я вже сказав, усе вказує на причетність самої агенції. Або вони прямо доклали руку до смертей, виштовхуючи людей у вікно, або використали казна-які технології впливу на свідомість, недосліджені галюциногени, розробки біоінженерії, про які ми з тобою гадки не маємо. А справи потім можна «зшити» і під самогубство, і під вбивство кимось іншим, і під порушення вимог безпеки праці...».

– Почекайте. Це лише можливий мотив та явна зацікавленість агенції. Ви ж сказали, що все вказує на її причетність. Говорімо щиро: нічого наразі не вказує саме на причетність агенції «Дефенестрація» до всіх цих ви-

падків смертельних падінь. Жодного доказу не зібрано та не проаналізовано. Тож причетним може виявитися будь-хто.

– Тому ж бо, Пилипе, ти й візьмешся як слід за справу, назбираєш доказів, проаналізуєш. Наказ про перевірку «Дефенестрації» зараз візується, тож гадаю, до вечора шеф підпише. Завтра візьмеш із собою Тихона або Мину – і гайда до агенції. Пред'яви наказ, дай якийсь запит для відвернення уваги. Розпрощавшись, одразу їдьте на об'єкт, де випала перша людина.

– Це – надто очікувано: багато хто з наших саме так і починає перевірку. А різні агенції між собою це вже давно обговорили, підготувалися. Тож треба більше імпровізувати.

Плескач запитально розвів долоні.

– Скажу, що запити підготую пізніше, – продовжив Пилип. – Натомість викличу сюди для опитування одного-двох їх пішаків, якихось помічників чи молодих детективів, найбільш дурнуватих. Вони скажуть потім керівництву, що все – нормально. А я ввечері, коли всі розслабляться, виїду на той з об'єктів, де гарують гастарбайтери. Частина з них буде п'яна або обкурена, моя раптова поява їх ошелешить, тож виконроб чи бригадир одним рипом видасть усі розклади. Агенція поворухнутися не встигне.

– Що ж, плануй сам.

Пилип знову зосередився на будівництві за вікном. Задумливо мовив:

– Громадянське суспільство, трясця йому...

Плескач підвівся, поставив порожню чашку на стіл і посміхнувся:

«Олігархія – погано, суспільство менеджерів – погано. Ти вже визначся».

– Яке там суспільство менеджерів! Те, що ми відійшли від державного регулювання, ще не значить, що нами перестали правити олігархи. Яскравий приклад – через дорогу.

– Палац Захисника? Головний фахівець ДП НСДП Пилип Сагайдак і тут побачив лапу олігарха! Насправді ти краще за мене розумієш, що причин тривалого будівництва може бути величезна кількість. Візьмемо хоча б проблеми з експертизами, проектуванням. Вони часто вилазять боком. Чи, наприклад, із технічним наглядом. Або фінансуванням, – Плескач виструнчився з виправкою колишнього офіцера: він робив так щоразу, коли збирався поставити крапку в розмові. – Ні я, ні ти не знаємо справжніх причин.

– Або з корупцією. І якийсь олігарх таки «прикурює» із цього об'єкта. Причому не соромиться, що навпроти блимає табличка, – Пилип зобразив її жестом, плавно розводячи долоні одна від одної. – «Штаб-квартира департаменту перевірок Національного сервісу детективного підприємництва», хоч ми тепер – суто приватна контора, як ви говорите.

– Усе, досить фантазувати! Бери матеріали в роботу. Доповідаєш перші три дні, а потім – заслуховування в шефа щоп'ятниці аж до підготовки акта про результати перевірки.

Пилип виходив із темно-сірого, іще царських часів, кам'яного приміщення ДП НСДП, у черговий раз прокручуючи в голові останнє опитування. Подивився на небо і знову несамохіть підставив до чола свій невидимий магічний циферблат.

За всіма законами логіки помічник детектива агенції «Дефенестрація» Марко Ткачук повинен бути чи не

найслабшою ланкою їхньої команди. Наймолодший, без досвіду роботи в колишній правоохоронній системі, до того ж ще й кепсько навчався в академії. На додачу ще й зовсім не плодовитий як помдет: він давав надто мало результату з розшуку та негласних дій.

Пилип сушив собі мозок: за документами Ткачук – типовий молодий бовдур, але ж насправді виявився набагато цікавішим співрозмовником, ніж, приміром, опитаний першим детектив Лука Перцівський.

Ткачук, на диво, добре знав деталі справ. Набагато більше, ніж було зазначено у складених тією ж «Дефенстрацією» процесуальних документах: не тільки адреси, поверхи, точні місця на схемах, але й передсмертні комунікації потерпілих, записи фіксаторів.

Видно, таки не ловив ґав під час оглядів, обшуків, допитів, що їх провадили його старші колеги – детективи. Він до дрібниць пам'ятав зовнішність усіх загиблих, хоч майже кожен був посмертно спотвореним. А отже, добре збирав інформацію, контактував із близькими потерпілих.

– Нічого не розумію, – мовив Пилипів колега Тихон, сідаючи в авто. – Вони що, настільки добре його підготували до опитування? Уяви тоді, як інші підготовлені, розумніші.

– Нема чого уявляти, – відповів Пилип. – Ось, першим був детектив Перцівський. Нічого не знає. Мені здається, він не розуміє, на якому світі живе. Але, бач, тримають.

– Тоді виходить, що ми зарано опитали Ткачука?

Також колишній слідчий поліції, а нині – старший фахівець Нацсервісу Тихон Крейда був чоловіком непристойно середніх параметрів: зовнішності, розуму, вдачі, віку. А проте, із непозбутньою психологією та звичками свинопаса, набутими за часів, коли ще міг вимагати від людей хабарі. Насправді він не хотів бовкнути зайвого,

поставити під сумнів Пилипову чуйку, мовляв, не так він і добре розбирається в людях. Утім, чуйки Пилипові виявилось достатньо, аби вловити докір поміж слів, тож він мовчазно сів у авто.

– Тож куди їдемо? На Позняки? – спитав Тихон, запустивши рушій і додавши потужності салонному очисникові повітря, – де випав перший?

– Почекай, – Пилип порпався у внутрішній мережі НСДП, мішаючи вікна, що виринали з проєктора його модуля. Знайшовши найсвіжішу рекламу «Дефенестрації», він прочитав:

«Ми працюємо з часів реформи правоохоронної системи. Одна з найстарших детективних агенцій країни, що твердо зайняла нішу у справах про падіння з висоти.

Ми розуміємося на провадженнях будь-якої складності: самогубства, вбивства – умисні та з необережності, приховані інсценуваннями, порушення вимог безпеки праці, нещасні випадки під час експлуатації приміщень.

Ми швидко та ефективно документуємо сліди та виходимо на злочинця, затримуємо, передаємо до ізолятора. Так само оперативно арештовуємо майно та кошти зловмисника, щоб сім'ї потерпілих отримали належну компенсацію.

Ми з розумінням та співчуттям ставимося до трауру та потреб наших клієнтів. Крім, власне, наших послуг, ми надаємо консультативну допомогу щодо підбору агенцій публічного обвинувачення, пробації, третейських, експертних та усіх інших, що залучаються до кримінального процесу.

Ми – стовідсоткова впевненість у тому, що ви дізнаєтесь, як і чому загинув ваш родич. «Дефенестрація» – лідер на ринку детективного бізнесу в сегменті справ про падіння з висоти».

– Ні, їдемо до «Вічного Літа» на Виноградар, де останній розбився – той турок Батукан.

– Перевірку розпочато 21 червня 2051 року на підставі наказу ДП НСДП від того ж дня, номер ЕПС-341/61 головним фахівцем Пилипом Сагайдаком та старшим фахівцем Тихоном Крейдою. Об'єкт перевірки – детективна агенція «Дефенестрація», предмет перевірки...

– А що це за назва така, – перервав Пилипа начальник Департаменту перевірок НСДП на прізвище Муха. – Це що, якась кастрація, га?

Пилип відірвався від модуля й максимально незворушно поглянув в обличчя Плескача, котрий також був присутнім на заслуховуванні, й помітив у ньому щире розуміння. Обидва добре пам'ятали, що Муха – колишній поліцейний генерал, опасистий вусань, який давно забув, що таке оперативна робота і звик тільки керувати. Тож і загальні його знання з криміналістики залишали бажати кращого. Не розтягуючи паузи, Пилип розтлумачив:

«Дефенестрація – це коли щось чи когось викидають крізь вікно. У середньовічній Чехії був такий метод розправи. У криміналістиці також використовують цей термін».

Останнє було зайвим. Муха скривився й жестом наказав продовжувати доповідь.

Намагаючись згладити випад підлеглого, Плескач додав:

«А знаєте, як на їхньому жаргоні буде потерпілий від падіння? «Ікар»! Це вони таким чином...».

– Хай продовжує! – гаркнув Муха.

Пилип перевів подих, подумавши тієї миті, що дарма припинив пити антидепресанти, й зачитав:

«Предмет перевірки – чотирнадцять випадків смертельних травмувань унаслідок падіння з висоти в Києві, що сталися в період від двадцять восьмого березня до чотирнадцятого травня. Усі розслідувалися детективами «Дефенестрації». Для порівняння, за період від січня до кінця березня таких випадків було всього п'ять. Також усі розслідувалися «Дефенестрацією». На підставі статистичної інформації, а також скарги родички одного з потерпілих ми розпочали перевірку, вбачаючи ознаки втручання з боку детективної агенції...».

– Ближче до суті.

– Ми проаналізували копії всіх чотирнадцяти кримінальних справ і з'ясували, що вони мають окремі спільні риси. Зокрема, всі випадки закінчилися смертю, висота – не менше тридцяти одного метра, а майже всі потерпілі були курцями, час від часу вживали алкоголь. У кожному випадку відсутні очевидці, відео чи інші матеріали фіксації моменту падіння. Більшість потерпілих також у день смерті скаржилися на погане самопочуття, частина – відвідувала психологів і психіатрів незадовго до трагедії. У крові та легенях – підвищений вміст кокаїнових атрактантів, навіть як для Києва. Більшість потерпілих не мала конфліктів у день смерті чи за кілька днів. Серед потерпілих є як чоловіки, так і жінки, вік – від дванадцяти до шістдесяти семи років, а події мали місце як на об'єктах будівництва, так і в багатоквартирних будинках та офісних спорудах.

– Результати розслідувань у тієї «Кастрації» вже є?

– У всіх кримінальних справах за рік чи вас цікавлять лише останні чотирнадцять?

– Кажі про всі, – невдоволено буркнув Муха. Ця доповідь дедалі більше його втомлювала, а відсутність швидких результатів – лютила.

– У перших п'яти, тих, що порушені до останніх двох місяців, слідство закінчено. Три з них направлено до третейських агенцій з обвинувальними актами (одне вбивство та два порушення вимог безпеки праці), дві – закрито за відсутністю події злочину, адже в них встановлено факти суїциду. Останні чотирнадцять – досі не закінчені. Опитані детективи повідомили, що планують найближчим часом одну здати до третейської агенції з обвинувальним актом про порушення норм безпеки праці та ще дві закрити.

– Наші версії?

– Робоча – причетність детективів. Звісно, не до всіх випадків, а тільки до, так би мовити, зайвих статистично. Тобто, припускаємо, що приблизно до десяти випадків із чотирнадцяти агенція причетна. Інші сталися б незалежно від неї, не охоплювалися умислом її працівників.

– Такий собі підхід до статистики. Все одно, що пальцем у небо.

– Ми керуємось тим, що падіння в Києві все одно стаються з певною періодичністю. А вже всі ті випадки, що формують ледь не «епідемію», ми вважаємо обумовленими втручанням ззовні.

– Що зроблено на поточну мить?

– Ми поки що тільки опитали детективів, їх помічників, а також робітників з усіх майданчиків. Окремі бригадири та виконроби пригадують підозрілих чоловіків, які влаштовувалися на роботу незадовго до трагедій, але їх звільняли за провинності, алкоголь, наркотики. Близьких і членів сімей потерпілих опитаємо наступного тижня, потім візьмемося за офісних працівників, а завершимо вже керівництвом «Дефенестрації».

– Цього мало. Не може так бути, що люди раптом почали масово стрибати з вікон. А ви мені тут травите

про якусь статистику: ці падіння мали б відбутися, а ці – зайві! Вам завдання поставлено передусім – максимально зібрати докази, розібратися.

– Так ми ж збираємо, розбираємося...

– Різниця між «розбираємося» та «філософствуємо» тобі відома? У мене, між іншим, уже почали зверху розпитувати про цю перевірку. Що мені відповідати? Що поки опитано тільки кілька людей? Що в нас є робоча версія та непереконлива статистика? Чому досі не проаналізовано всіх відеозаписів, не проведено жодних експертних досліджень?

Слово взяв Плєскач, але поки він пояснював керівників, що для всього цього не вистачає людського ресурсу, Пилип дивився в одну точку та починав розуміти, що перевірка буде довгою.

Член наглядової ради холдингу «Біоенергетичні Ресурси України» Мирон Лукасевич, знаний філантроп, активіст, громадський діяч, непорушно лежав на асфальті. Над ним бовваніла башта головного офісу, велично освітлюючи свої масивні стіни та сховавши верхів'я у смогу.

Якби не не природний вигин тазу, кров з очей та вух, темно-багряна калюжа під головою, то здавалося б, що Мирон просто на тротуарі ліг відпочити. Хіба що люди, які особисто знали його спортивну статуру, завважили б іще нехарактерно надуте черево, причиною чого була внутрішня кровотеча.

Перед падінням він мовив у вікно ніби собі самому: «Так, я – Ікар. У цьому житті я маю місію, люди слідуєть за мною».

Потвора, якій це було адресовано, запросто розбила посилене антисмогове скло лиш помахом лапи. Відразу